

Geachte lezer,

In dit nummer vinden jullie in een artikel van de hand van Jef De Cuyper - specialist ter zake - een korte geschiedenis van de jeugdraad van Meise dewelke dit jaar 50 jaar bestaat.

Een volgend artikel is een vervolg op de geschiedenis van de aloude Wolvertemse pastorie, het latere Godshuis (zie Berla nummer 100 van april II.), voorloper van het hedendaagse rusthuis Vastenhaeckel-Van Horick gelegen aan den Dries van Wolvertem.

Maar nu krijgen we van Roald Gillisjans een diepere ontleding van de geschiedenis van de rusthuizen in het algemeen en van ons Godshuis in het bijzonder : hoe zijn ze ontstaan en hoe evolueerden ze doorheen de tijden tot de moderne instellingen van heden ten dage.

In een derde artikel geeft Marc Gillisjans de kroniek weer van het Hof te Breem gelegen aan de Westrodestraat te Westrode-Wolvertem, niet ver van de Mierennest en op een boogscheut van drie gemeenten : Londerzeel, Ramsdonk en Nieuwenrode.

Met vriendelijke groeten,

Marc Gillisjans

Rechtzetting

in onze vorige nieuwsbrief van april 2015 (nummer 100) werd op p. 4 bovenaan gesteld dat er een nieuwe pastorie in de oppemstraat werd gebouwd voor pastoor De Witte. Correctie : dit moest pastoor Jozef van der Hasselt zijn (1905-....) zijn.

Jeugdraad Meise 50 : het prille begin

Op 6 september 2015 bestaat Jeugdraad Meise 50 jaar. Dat is een gouden jubileum. De senioren van nu waren toen amper 15 jaar of ouder.

De “officiële vieringen” van enkele jaren geleden (voor zagezegd een kwarteeuw bestaan) waren dus duidelijk op foute gegevens gebaseerd...

In “Meise na de oorlog”, een recente publicatie van Jef Heyvaert, staat op pagina 151 een afdruk van het bericht aan de bevolking van Meise in verband met deze stichting. Het berust in de archieven van de Jeugdraad Meise (7 ordeners met genummerde bladzijden voor de periode van 1965 tot en met 1988). Die werden destijds overgemaakt aan Berla, maar blijkbaar uitgeleend zonder teruggave achteraf. Het bevat de genummerde verslagen van alle vergaderingen en initiatieven van 1965 tot 1987.

In ieder geval, de Jeugdraad Meise werd op vrijdag 24 september 1965 officieel erkend.

De schepen voor de jeugd was toen Jos Chabert, maar eigenlijk was het grotendeels een initiatief vanuit de parochie: de toenmalige onderpastoor, Herman Boon, had er zijn schouders onder gezet en lanceerde de slogan “100.000 BF voor de jeugd”, dat was toen de prijs van één telefoonpaal! (zie ook: <http://www.bloggen.be/erfgoedmeise> en <http://blog.seniorennet.be/hermanboonpr>)

Zwemmen met de Patclub in het zwembad in Strombeek

De jeugdgemeenschap in Aosta Italië

Op zondag 10 mei, op de viering van de wapenstilstand W.O. II, werd er een mis voor Herman Boon pr. (+ 05.05.2005) en tegelijk dit jaar ook voor de overleden jeugdleid(st)ers opgedragen.

De stichtend-voorzitter van de jeugdraad, Guido Erard, is jammer genoeg recent overleden (+ 14.03.2015), dus suggereerde ik als tweede voorzitter van de originele Jeugdraad Meise (1966 –

1973) aan de gemeente, de gemeenteraadsleden (over alle partijgrenzen heen), en aan de Jeugdraad, op zondag 6 september deze historische verjaardag op gepaste wijze te vieren. Dit zou immers van het nodige respect getuigen voor de onbaatzuchtige en idealistische vrijwilligers in de jeugdwerking van toen en van de hele jongste halve eeuw. De uitkomst hiervan is nog onduidelijk.

Wie waren de **pioniers van Jeugdraad Meise** ?

De eerste samenstelling van de Jeugdraad op 6 september 1965 zag er als volgt uit :

Voorzitter		Guido Erard
Secretaris		Louis Becq
Jeugdbewegingen	Chirojongens	Kor Van Schel
	Chiromeisjes	Rita Peeters
	Kath. Landelijke Jeugd	Marie Jeanne Van Hoeck
Jeugdgroeperingen	Patklub (6 – 14 jaar)	Jef De Cuyper
	Jongerenklubs (14-18 jaar)	Leo Lambeets
	Jeugdgemeenschap (18-25 jaar)	Frans De Cuyper
Jeugddienst van de parochie		Herman Boon pr.
Jeugddienst van de gemeente (schepen van de jeugd)		Jos Chabert

De Jeugdraad werd geherstructureerd op grond van informatie uit andere gemeenten, richtlijnen van het ministerie van Cultuur en nieuwe initiatieven in de gemeente. Op die manier zagen ook Ontwikkelingssamenwerking 11.11.11, Jeugddiensten Natuuronderzoek (later het Groencomité), de jeugdateliers Krea en Gypsy (een jeugdclub voor 16 – 18 jarigen) het levenslicht.

De leden van de Jeugdraad die een vereniging vertegenwoordigden kozen zelf hun afgevaardigden in Jeugdraad Meise. Zo bekwamen we jaarlijks verschuivingen van personen.

Op 01.02.1973 was de Jeugdraad bijvoorbeeld als volgt samengesteld:

Voorzitter	Jef De Cuyper
Secretaris	Lieve De Daele
Chirojongens <i>Meise</i>	Patrick Wallijn en Jef Van Thienen
Chiromeisjes <i>Meise</i>	Anne Mie Van Humbeek en Liliane Krokaert
Chirojongens Eversem	Johan Claes en Johan Depuydt
V.V.K.S.	Edwig De Valck en Myriam Van der Stighelen
V.V.K.M.	Isabelle De Praetere en Lutgarde De Groof
Jeugdatelier Krea	Michel Silverans en Eric Van Baelen
Jeugdclub Gypsy	Paul Ooms en Jeanine Van de Velde
Jeugdgemeenschap	Jaak Olbrechts en Livien Thoelen
Meficlub 16 mm	Lode Verdoodt en Jeanine De Vroede
Afgevaardigde Sportraad	Flor Perpermans
Afgevaardigde Parochie	E.H. Leonard Pluymers
Schepen voor de jeugd	Jos Chabert

De opeenvolgende voorzitters, secretarissen en bevoegde schepenen staan in volgende tabel:

Jaar	Voorzitter	Secretaris	Schepenen	Jeugdconsulent
1965	Guido Erard +	Louis Becq	Jos Chabert +	
1966	Jef De Cuyper			
1971				
		Lieve De Daele (+)		
1973	Jaak Olbrechts	Anne Marie Plaskie	Xavier Olbrechts +	
1976	Jo Claes	Maria Verhoeven		
1976	Paul Verdoodt	Bert Van Thienen		
1977	Patrick Wallijn	Hugo Nica	Cecile Boon	
1978	Luc Busseniers	Hilde van Lierde		
1980	Hugo Nica	Hans Vindevogel		
1982	Edwin Smedts	Dirk Kennis		
1983			J.P. Van Zeebroeck	
1985	Marc Vertongen	Hans Van Hyfte		
1987	Edwin Smedts			
1989	Yannick Hebbelinck		Herwig Cornelis	
1995	Gudrun Vranken	Stani Van den bossche	Louis Van Schel	
1996	Wim De Weerd			
1998	Jeroen De Smedt	Jörgen Noens		
2001	Jeremy van den Steen		Virginie De Klippel	Astrid De Roy
				Miranda Van Lint
2006	Stijn Depuydt			
2007			Wim Verbeke	
2008	Pieter Bouchez			
2009	Bart Mullie			
2010	Willem Beets			
2012				
2013			Wim Verbeke	

Jef De Cuyper

Het godshuis van Wolvertem.

In aansluiting op de nieuwsbrief van april ll. volgende bijdrage welke werd opgesteld ter gelegenheid van de opening van het nieuwe rusthuis. We blikken terug op het rijke verleden van deze instelling, gelegen in de oude pastorie van Wolvertem. Samen maken we een reis doorheen de tijd.

Het rusthuis van Wolvertem, een "huis" met een ver verleden:

Op 9 mei 1908 stierf te Brussel een oude dame, mejuffrouw Anne Marie Van Horick, op 68-jarige leeftijd. Zij woonde in de Camuselstraat nr. 55, niet ver van de Dansaertstraat. Deze rentenierster was de stichtster van het hedendaagse rusthuis.

In haar testament, dat zij vier jaar voor haar dood liet opmaken, stelde ze de gemeente Wolvertem aan als erfgenaam. Hieraan was echter wel de voorwaarde verbonden dat de gemeente met dit geld een godshuis moest oprichten voor wezen, ouderlingen en gehandicapten die in armoede leefden.

Mejuffrouw Van Horick was de dochter van Denis Van Horick, schrijnwerker te Brussel, en Marie-Josephe Vastenhaeckel. Haar kinderjaren bracht ze door in het ouderlijke huis op de Kiekenmarkt, dicht bij de Grote Markt van Brussel. Ze werd geboren op 1 november 1839, 9 jaar na de Belgische onafhankelijkheid. Dit kind van de jonge Belgische staat maakte de opbouw van de nieuwe natie mee.

België behoorde toen tot de top van de industrielanden. Alleen Engeland ging ons land vooraf. Stoom, kolen en staal maakten België wereldberoemd. Deze industrie en de daarmee gepaard gaande welvaart, was echter grotendeels gevestigd in het zuidelijke landsgedeelte, Wallonië.

In Vlaanderen was de tijd blijven stilstaan. Zoals vanouds bewerkten de Vlaamse boeren hun land. Zij bewerkten een klein stukje land, dat ze meestal tegen een hoge prijs van grote grondbezitters, zoals de adel en de burgerij pachtten. Dit kwam door de bevolkingsstijging die plaatsvond vanaf de achttiende eeuw. Doordat hun grond klein was en de pachtprijs hoog konden de boeren nauwelijks leven van hun noeste arbeid. Armoede was troef alom.

Deze situatie troffen we ook in Wolvertem aan. Het grootste deel van de bevolking was werkzaam in kleine landbouwbedrijfjes, tussen de 51 aren en 2 hectaren groot, waarvan de helft gepacht werd van de plaatselijke grootgrondbezitters. Deze waren vooral afkomstig uit het Brusselse : de Pangaerts, eigenaars van het kasteel van Imde, de Schaarbeekse familie 'tKint, die op het Impdenhof woonde, de familie Triest, woonachtig op het domein Leefdaal en de familie de Bassompierre, die te Nerom over een landhuis beschikte.

Een ruim aandeel van de inwoners van Wolvertem leefde juist boven de armoedegrens of viel eronder. De gemeente probeerde de noden te lenigen, o.a. door tewerkstelling in de aanleg van wegen, maar dit volstond niet.

De gift van juffrouw Anne-Marie Nathalie Van Horick was dus welgekomen. Ze kwam echter niet uit de lucht vallen. Juffrouw Van Horick was ooit verzorgd samen met haar nicht, de eveneens ongehuwde juffrouw Vastenhaeckel, bij de Zwarte Zusters van Dendermonde door zuster Margareta. Deze had vroeger ook de pastoor van Wolvertem, Jaak Smits, verzorgd. De pastoor had haar verteld over de grote armoede in zijn parochie. Zuster Margareta speelde deze informatie door aan de nichten Vastenhaeckel-Van Horick. Wanneer juffrouw Van Horick haar testament in 1904 laat opmaken, laat ze het grootste deel van haar goederen na aan de gemeente Wolvertem. Met dit geld moest een tehuis voor behoeftige wezen, gehandicapten en ouderen opgericht worden.

Bij haar overlijden kreeg onze arme gemeente dus een belangrijk steuntje in de rug. Het geld van de erfenis van juffrouw Van Horick werd gebruikt om de pastorie van Wolvertem aan te kopen en hier, in overeenstemming met haar wil, een tehuis in op te richten.

1. De pastorie van Wolvertem:

Voor het oprichten van het tehuis ging de voorkeur uit naar een historische locatie, de pastorie van Wolvertem. Dit gebouw had historische wortels die teruggingen tot de 17^e eeuw.

De pastorie van Wolvertem werd in 1662 gebouwd in vlaamse renaissancestijl door de abdij van Dielegem, die verantwoordelijk was voor de zielezorg in onze parochie. Het gebouw bestond uit twee verdiepingen. Onderaan werd een sokkel in witte zandsteen aangebracht. Hierop kwamen de muren in rode baksteen. De pastorie werd vergroot in 1773 met de aanbouw van een nieuw stuk achteraan. Dit gebeurde door abt Van Den Daele van Dielegem op vraag van de toenmalige pastoor, Clemens Stoefs. Deze Brusselaar had talloze klachten over zijn verblijf te Wolvertem en wist de abt uiteindelijk te overreden om de pastorie te vergroten.

Dit valt nu nog te zien in het gebouw. Het eerste gedeelte, met de ingang, is vooraan gelegen en is hoger dan het tweede stuk. Het tweede stuk is achteraan gelegen en heeft een lager dak dan het eerste.

In één van de kamers van het nieuwe gedeelte werden prachtige schilderijen aangebracht. Deze toonden landelijke taferelen, op één ervan werd zelfs de pastorie op de achtergrond afgebeeld. Wanneer in de jaren '70 het rusthuis werd gemoderniseerd, zijn de schilderijen in een erbarmelijke staat. Helaas ging

er bij de restauratie een gedeelte van de doeken verloren of werden ze in stukken gesneden om er kleinere schilderijtjes van te maken.

De pastorie was oorspronkelijk gelegen in het centrum van Wolvertem. Over de juiste plaats zijn wij niet ingelicht. De beeldenstorm en de oorlogen uit de 16^e eeuw zorgden ervoor dat de kerk, het kerkhof en het huis van de pastoor gedeeltelijk vernield werden. Dit veranderde in 1660, wanneer de pastoor verhuisde naar zijn nieuwe pastorie, het huidige rusthuis.

De nieuwe pastorie was verder van het centrum gelegen. Misschien om te ontsnappen aan de plunderende legerbendes? Ze bevond zich aan de kleine Dries. De ingang bevond zich niet zoals nu aan de Godshuisstraat, maar wel langs de rechterkant van het huidige rusthuis, waar nu de Van Horickweg gelegen is. Hier stroomde de Molenbeek. De pastorie was te bereiken via een ophaalbrug over de Molenbeek. Op oude postkaarten is te zien dat de pastorie afgesloten was met een hek.

Wie langs de rechterkant de haag volgt, zal er nog steeds een opening van de oude ingang aantreffen. Vanuit de opening vertrekt een padje dat vroeger naar de pastorie leidde.

Hoe werd de oude pastorie nu een rusthuis?

In 1908 ontving de gemeente uit de nalatenschap van juffrouw Van Horick 195.000 fr. Hiermee kon de gemeente een tehuis bouwen voor arme wezen, gehandicapten en ouderen. Er werd een Bureel der Godshuizen in het leven geroepen om dit project te realiseren. Het zal 17 jaar duren voor het bureel een geschikte locatie vindt.

Na onderhandelingen met de gemeente neemt de Commissie van Openbare Onderstand, de opvolger van het Bureel der Godshuizen, de pastorie over in ruil voor de bouw van een nieuwe pastorie in de Oppemstraat.

In 1929 ging het tehuis open. Het zou vooral ouderen opvangen en zo was het rusthuis, in de volksmond gekend als "het godshuis", geboren. Het beheer werd door de COO toevertrouwd aan de zusters "Dochters van Maria" uit Willebroek. Hiermee werd een lange traditie van christelijke naastenliefde verder gezet. Deze ging in Wolvertem terug tot in de duistere Middeleeuwen.

2. Armeezorg: van tafel van de Heilige Geest tot het Bureel van Weldadigheid:

Armoede is zo oud als de mensheid zelf. In het oude Rome gaf een rijke burger 's morgens aan zijn "cliënten" hun brood. De cliënten waren armen die zich aansloten bij een rijke patriciër om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. In ruil hiervoor steunden zij hun "patroon" bij verkiezingen en vergezelden zij hun op straat.

De Tafel van de H. Geest:

De eerste sporen van liefdadigheid te Wolvertem treffen we aan in de Middeleeuwen. In de Middeleeuwen konden de armen bij de Tafel van de H. Geest terecht. Zij probeerden de ergste noden van de armen te lenigen door hun geld te geven of goederen (brood, hout, enz.) waarmee zij in hun levensonderhoud konden voorzien.

De "Tafels van de H. Geest" werden opgericht in de 13e eeuw. Daarvoor was de pastoor alleen verantwoordelijk voor de bedelingen aan de armen. Het was een lekeninstelling waarin de parochianen de zorg voor de minderbedeelden op zich namen. Zij benoemden iemand uit hun midden om de Tafel te beheren. Hij droeg de titel van armenmeester.

De "Tafel van de H. Geest" werd beheerd door één van de parochianen, aangesteld door zijn medebroeders. Aanvankelijk had de pastoor hierin een sterke inspraak. Geleidelijk aan verwierf de heer van Wolvertem hierin steeds meer zeggenschap. In de 17e eeuw koos hij de armenmeester uit een lijst met kandidaten. De pastoor bleef zich echter bemoeien met de benoeming, tot ergernis van de heer.

Na zijn aanstelling moest de armenmeester een eed van trouw afleggen voor de schepenbank, het orgaan dat Wolvertem tijdens het Ancien Regime (periode vóór de Franse Revolutie, 1789) bestuurd in opdracht van de heer. De armenmeester werd aangesteld voor de periode van één jaar. De benoeming vond plaats in het begin van het jaar. Als de armenmeester overleed tijdens zijn ambtstermijn werd hij onmiddellijk vervangen.

De armenmeesters hadden zeker geen ceremoniële functie. Aan het ambt waren zware verplichtingen verbonden. Bovendien gebeurde dit op kosteloze basis.

Hij moest vooreerst instaan voor de bedelingen aan de armen. Deze gebeurden in geld en in nature: brood, vlees, hout en kleren. Daarnaast was hij verantwoordelijk voor het plaatsen van weeskinderen en ouden van dagen bij gezinnen. Bovendien zorgde hij ervoor dat zieke armen verpleegd werden. Op het einde van hun arm leven konden de behoeftigen ook rekenen op een begrafenis die door de Tafel van de H. Geest werd betaald.

Wolvertem was onder het Ancien Regime een arm dorp. Dit valt af te leiden uit de zogenaamde haardentellingen. Hierbij werden de "haarden" (huizen) geteld om na te gaan wie rijk genoeg was om belastingen te betalen. In 1437 zijn er te Wolvertem 51 huizen van armen op een totaal van 141. In een huis woonden minimum twee volwassen personen. Dit levert een bevolking van 282 mensen op. Hiervan waren er 102 hulpbehoevend of 60 % . Dit mogen wij een groot cijfer noemen. Voor het hertogdom Brabant was het gemiddelde immers 25 %. Wolvertem had ook meer armen dan de andere dorpen van de meierij van

Merchtem, het district waartoe Wolvertem samen met Londerzeel, Merchtem en Grimbergen behoorde.

Tegen het einde van het Ancien Regime is hierin verbetering gekomen, maar $\frac{1}{4}$ van de bevolking bleef arm en behoeftig. Dit blijkt uit de volkstelling van 1754.

De oorzaken voor deze armoede waren niet ver te zoeken. Vooreerst waren er de oorlogen. Brabant was bijvoorbeeld verschillende malen in oorlog met het aangrenzende graafschap Vlaanderen. Daarnaast schuimden roofridders het platteland af.

De zware slag kwam er echter na de regering van Karel V. Door godsdienstige problemen tussen katholieken en protestanten verzeilden onze gewesten in een burgeroorlog. De grote machten kwamen hun geschillen uitvechten op ons grondgebied. Wij werden het slagveld van Europa. Aan deze situatie kwam pas een einde in de achttiende eeuw onder keizerin Maria-Theresia.

Een tweede oorzaak was de sterke bevolkingstoename in de 13e eeuw. In het Ancien Regime was de grond in handen van edellieden en kerkelijke instellingen. In Wolvertem was de baron van Imde, heer van Wolvertem, een belangrijke grondbezitter, samen met de abdijen van Dielegem (Jette), Groot-Bijgaarden en Grimbergen.

Het grootste deel van de grond waarop de inwoners van Wolvertem werkten was eigendom van de grootgrondbezitters. Ze mochten de grond bewerken in ruil voor een jaarlijks te betalen pachtSom.

Deze gronden volstonden niet om de vele monden te voeden. De gronden waren ook erg versnipperd. Er was dus te weinig grond voor teveel mensen. De boeren probeerden als dagloner of wever iets bij te verdienen, maar de lonen lagen niet hoog.

Bovendien was er geen werk voor iedereen. Brabant kampte in deze duistere tijden met een hoge werkloosheid, zowel in de steden als op het platteland.

De armen waren over heel Wolvertem verspreid. Ze konden echter alleen een beroep doen op de Tafel van de H. Geest als ze tot de eigen parochie behoorden. Dit was niet altijd gemakkelijk. De armenmeesters moesten zich behelpen met de geboorteregisters van de kerk. De burgerlijke stand zal pas in de Franse tijd worden ingevoerd.

De armen waren weduwen, wezen, gehandicapten, ouden van dagen die niet meer in hun levensonderhoud konden voorzien en kleine ambachtslui die met hun ambacht slechts gedeeltelijk hun brood konden verdienen (schoenmakers, gordelmakers, ...). Eenmaal is zelfs de plaatselijke geneesheer, heelmester Gimijn, behoeftig.

De Tafel van de H. Geest kon slechts de ergste noden lenigen. Daarnaast was er ook particuliere liefdadigheid, maar hierover bestaan geen cijfers. Er werd bovendien niets aan de oorzaken van de armoede gedaan. Het betrof hier aalmoezen waar de armen juist van konden overleven.

De armenmeesters haalden de inkomsten voor de armenzorg uit het patrimonium van de Tafel van de H. Geest die verschillende gronden te Wolvertem en een hoeve in eigendom hadden. Deze gronden werden verpacht. Daarnaast kon de Tafel rekenen op giften van de parochianen en renten die vastgezet werden op gronden. Het patrimonium van de H. Geest was voor het grootste deel afkomstig uit schenkingen en erfenissen.

De armenmeester moest van het beheer van de inkomsten rekenschap afleggen bij de pastoor. Deze laatste wist ook wie geholpen moest worden, gezien het nauwe contact met zijn kudde. Er vielen echter steeds mensen uit de boot. De Tafel van de H. Geest had nooit voldoende inkomsten om alle armen te helpen.

Burelen van Weldadigheid

De Franse Revolutie schaft de instellingen van het Ancien Regime af. In 1789 wordt de absolute monarchie met zijn voorrechten voor adel en geestelijkheid naar de geschiedenisboeken verwezen. Elke Fransman is vanaf nu gelijk voor de wet.

De andere landen van Europa verklaarden daarop de oorlog aan Frankrijk uit angst dat de revolutie ook naar hen zou overslagen.

De Fransen versloegen o.l.v. van generaal Napoleon Bonaparte echter de buitenlandse legers en Europa komt onder Frans bewind. Onze gewesten werden ingelijfd bij Frankrijk en er volgde ook bij ons een afschaffing van de oude instellingen, zoals de schepenbank en de Tafel van de H. Geest. In de plaats hiervan kwam het gemeentebestuur en het Bureel van Weldadigheid.

De Burelen van Weldadigheid namen de taken van de Tafels van de H. Geest over. Vanaf nu werd armen- en ouderenzorg een aangelegenheid van de Staat.

De burelen werden opgericht door de wet van 7 frimaire van het Jaar V (republiekjaarse jaartelling, 27 november 1796).

Hierin stond dat elk gemeentebestuur een Bureel van Weldadigheid moest oprichten. Dit moest bestaan uit 5 leden. De inkomsten waren afkomstig van de goederen van de voormalige Tafels van de H. Geest.

De goederen van de Tafels van de H. Geest waren bij de Franse machtsovername samen met de andere kerkelijke goederen verbeurd verklaard. Ze werden door de Franse overheid als "domaines nationaux" (nationale domeinen) verkocht.

De wet van het Jaar V verklaarde dat de goederen van de Tafels niet langer verbeurd waren en dat het vroegere bezit dat al verkocht was, vervangen diende te worden door andere nationale goederen.

Daarnaast mochten de Burelen van Weldadigheid ook inkomsten verwerven uit giften en de heffing van 1/10 op de toegangsprijs van evenementen (zoals bals of vuurwerk).

De gemeente en de Staat konden hen ook toelagen toestaan.

De opstart van de burelen verliep echter niet zoals verwacht. De overheden op het platteland, ook te Wolvertem, waren niet onmiddellijk te vinden voor de afschaffing van de kerk en de armentafels. Ze weigerden om de leden van de burelen te benoemen. In de plaats hiervan lieten ze de Tafels van de H. Geest bestaan en in het bezit van hun goederen.

De Fransen reageerden hierop door het toezicht op de Burelen van Weldadigheid aan de gemeenten te onttrekken en toe te wijzen aan de prefect, hoofd van het departement (provincie).

De verzoening kwam tot op zekere hoogte tot stand wanneer Napoleon de Franse republiek omvormde tot een keizerrijk, met hem aan het hoofd. Hij sloot een concordaat (afpraak tussen de Kerk en de Staat) met de katholieke kerk en liet haar terug toe in zijn rijk.

Het Bureel van Weldadigheid te Wolvertem werd met een hulpkantoor uitgebreid. Hierin speelde de pastoor een rol. Het kantoor bestond uit 2 leden en één notabele die verkozen werd door de 2 andere leden en het hoofd vormde van het kantoor. De liefdadigheid gebeurde hoofdzakelijk in nature. Dit was nodig in Wolvertem. In 1808 lag het aantal armen nog steeds hoog. Een vierde van de bevolking leefde onder de armoedegrens. De gemeente telde 320 armen op zijn 1437 inwoners.

Daarnaast werden de armen verpleegd als ze ziek waren. Deze taak werd waargenomen door de heer d'Allecourt, officier van de Gezondheidsdienst en woonachtig te Wolvertem. Hij verzorgde de zieken voor een vaste wedde van 30 fr. per jaar.

In 1815 werd Napoleon te Waterloo verslagen. Onze gewesten werden door de grote mogendheden bij de Verenigde Provinciën, het latere Nederland, gevoegd. Samen worden ze het Verenigde Koninkrijk der Nederlanden. De Franstalige en katholieke elite in onze contreien kon zich echter niet in de politiek van de Nederlandse koning vinden. Op 1830 scheidden de zuidelijke provincies zich af en vormen een nieuwe staat, België.

De Burelen bleven bestaan, maar de armoede verdween niet. Zoals aangehaald was de 19^e eeuw geen prettige tijd voor de modale Vlaming. Vooral het midden van de eeuw was een bijzonder moeilijke periode met de aardappelcrisis (1845-1855). De aardappelteelt werd in 1845 door "de plaag" getroffen. Daarop volgde een reeks misoogsten. De gewone bevolking leefde in grote armoede.

Ook het Bureel van Weldadigheid van Wolvertem werd geconfronteerd met deze grote armoede. Op een bevolking van 3.300 zielen telde de gemeente gemiddeld 860 armen (25 % van de inwoners). Haar budget volstond meestal niet. Zo had het bureel het in 1840 erg zwaar om met haar budget van 2.371 fr alle ouden van dagen en invaliden te helpen. Door spaarzaam om te springen met de bedelingen en dankzij de giften van een aantal bemiddelde parochianen kon het juist rondkomen.

Wanneer de aardappelcrisis uitbrak, betekende dit een ramp voor de Wolvertemse behoeftigen. Het aantal steuntrekkers steeg van 816 naar 1300. Dit was 1/3 van de bevolking. Het Bureel van Weldadigheid kon ondanks toelagen van de gemeente en de hogere overheid alleen de ergste nood lenigen.

In 1855 was de crisis afgelopen. Het aantal armen daalde terug. Ook na de crisis had het Bureel van Weldadigheid evenwel teveel monden te voeden. De erfenis van juffrouw Van Horick was dus welgekomen in onze arme gemeenschap.

3. Met de erfenis van een rijke Brusselse wordt de ouderenzorg in Wolvertem uitgebouwd:

Op 26 september 1908 werd dus een Bureel der Godshuizen opgericht om met de erfenis van juffrouw Van Horick uit Brussel een tehuis voor ouderen, wezen en gehandicapten te realiseren.

Het Bureel werd voorgezeten door de pastoor van Wolvertem, eerwaarde heer Finoulst. Ernest De Caerlé trad op als secretaris en ontvanger. Haar leden waren de heren t' Kint, Slachmuylders en Stallaert. Gezien het belang van het Bureel voor de gemeente woonde de burgemeester, Hendrik van Cauwelaert, ook de zittingen bij.

Het Bureel richtte zich aanvankelijk met financiële hulp op het helpen van ouderen, wezen en gehandicapten. Pas in 1929 werd het geld van de erfenis gebruikt om een godshuis op te richten. De Burelen van Weldadigheid en van de Godshuizen waren ondertussen gefusioneerd in 1925 tot de Commissie voor Openbare Onderstand.

Het godshuis was aanvankelijk alleen gevestigd in de oude pastorie. Door de groei van het tehuis waren echter vernieuwingen nodig. In 1947 verscheen de achterbouw. Daarnaast werd er in 1950 een modern gedeelte aan de oude pastorie aangebouwd.

Het feit dat het godshuis opgericht werd in het magnifieke gebouw van de pastorie is te danken aan de pastoor zelf. Pastoor Corluy, de toenmalige pastoor, vond de antieke pastorie immers te ver verwijderd van de kerk. Hij wendde dan ook alle mogelijke pogingen aan om het gemeentebestuur te overhalen om een pastorie op te richten die dichterbij de kerk gelegen was.

Het rusthuis werd geleid door de "Dochters van Maria" uit Willebroek. De keuze viel op hen, omdat zij al werkzaam waren in de meisjesscholen te Wolvertem. Er waren vier zusters aanwezig, waarvan één de overste vormde. De eerste overste van het rusthuis werd zuster Leopoldine Taels (1885-1969). Zij zal overste blijven tot aan haar dood. De zusters die haar ter zijde stonden, waren in de periode 1929-1942 de zusters Francisca Vivys, Florentina De Bondt, Andrea Van der Straeten, Henriette Seps en Caroline Steenackers.

Zij hadden de zorg over 52 bewoners. Aanvankelijk sliepen mannen en vrouwen in de oude pastorie. De mannen sliepen hierbij op de zolder. Wanneer de achterbouw verscheen, konden ze hierin terecht.

Voor hun zielenheil moesten de zusters en de rusthuisbewoners zich naar de parochiekerk begeven. Eenmaal per week kwam een pater uit Grimbergen om de mis te lezen. Hierin kwam verandering wanneer het rustoord zijn eerste aalmoezenier, eerwaarde heer Rombauts, kreeg. Hij kon in de nieuw aangelegde kapel vanaf 1950 de mis opdragen voor de bewoners en de zusters. Tot aan zijn dood in 2012 werd deze functie nog met veel ootmoedigheid waargenomen door Theo De Witte, oud-pastoor van Wolvertem.

De zusters hadden telkens een goedgevulde dagtaak. Ze begonnen om 4u 's morgens met de was te doen. Tegen 7u begaven ze zich naar de mis, waarna er gegeten werd. Vervolgens verpleegden de zusters de hulpbehoevenden. Om half twaalf werd de soep geserveerd. Na het middagmaal volgden een ganse reeks van karweitjes: afwassen, strijken en boterhammen maken voor het avondmaal.

De zusters hadden geen verlof. Ze hadden slechts recht op 1 retraite per jaar. Dag en nacht moesten ze paraat staan, vermits er geen nachtwacht was voorzien. In het weekend werden ze afgelost door hun congregatie uit Willebroek.

Ze werden geholpen door een aantal leken, die o.m. poetsten. Daarnaast hielpen de bewoners zelf. Er was ook een tuinman, Jan Van den Bosch, en een schilder, Theo Van den Bosch.

In 1969 overleed zuster Leopoldine. In hetzelfde jaar verlaten de zusters het rusthuis na onenigheid met het bestuur. De laatste ploeg bestond uit de zusters Petronella, Aloysia, Henriette en Jacinte. Zij hadden als lekenpersoneel Jeannine De Smedt, Betty Schillemans en Marieke de Mars.

Vanaf de jaren '70 werd het rustoord bemand met leken. Zij probeerden het waardevolle werk van de zusters verder te zetten. In 1976 werd de Commissie voor Openbare Onderstand vervangen door het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW). Door de fusie betrof het hier het OCMW van Wolvertem, Meise en Oppem. Daarnaast werd er in stilte geijverd voor een nieuw rusthuis.

Dit nieuwe rusthuis kwam er eindelijk. Het omvat 64 kamers, waarvan 60 voor permanente bewoners en 4 voor tijdelijke opvang. Hiermee is het rusthuis gewapend voor de 21^e eeuw.

Roald Gillisjans.

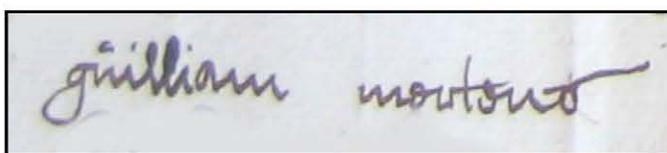
Kroniek van Het Hof te breem alias de breemhoeve

De naam is afkomstig van de plantnaam brem (*Sarothamnus Vulgaris*) en niet van de breem/braam (*Rubus Fruticosus*). Waar de brem wou wassen werd hij gebruikt tot het aanleggen van kunstmatige weiden waardoor dus ontginning van heide tot winnend land mogelijk werd (GL*, 436). Op de kaart van Popp (Wolvertem) te situeren op de percelen B 389/396. Toponymisch vinden we in 1780, ... *de hofstede gen. den Breem* ... (SG 7859, 59); 1836, ... *een pachthof.. gedeelig in steen en gedeelig in leem en brouwerij van ouds gen. de Breem tot Weersrhode* .. (NB 36226, 123); 1854, .. *1 ha 19 a land genaemd den Breem aen de Westrodestraet* ... (36245, 3); 1890, ... *pachthoeve en brouwerij gen. de Breem* ... (NB 41363, 133).¹

06 06 1746

RA Leuven : Schepengriffie Wolvertem 7765 p. 308v

Door de drossaard en schepenen van Wolvertem wordt een akte opgemaakt tussen de pastoor van Wolvertem en de armenmeester van dezelfde parochie enerzijds en **Guillielmus Mertens** (1711-1767) en Elisabeth Lamberts (1717-1802)² anderzijds. Het betreft een contract van erfpacht voor ½ b land dat tevoren elsbos was geweest gelegen te Westrode tussen 's Heeren Straete, drossaard Wouters, de abdij van Dielegem en Antoon Brion³ waarop een klein huisje stond ; er wordt in afgesproken dat het land eigendom van de acceptanten zal worden zodra Maria Verrijcken, de bewoonster van het huisje, zal overleden zijn ; voorwaarde is dat ze ten eeuwigen dage telkens met Sint Andriesmis (30 november) 9 gulden aan de Armendis zullen betalen en dat het gebouw dat ze op deze grond - na afbraak van het huisje - zouden willen oprichten, als pand tot de goede betaling zou dienen. Waarschijnlijk was anno 1748 dit gebouw reeds opgericht vermits dat jaar bij hen één soldaat gedurende 46 dagen wordt ingekwartierd.⁴ In 1750 vinden we Guillielmus vermeld met onder zijn dak 4 kommunicanten, 4 koeien en 2 paarden.⁵

A photograph of a handwritten signature in dark ink on a light-colored paper. The signature reads 'guilliellm moutens' in a cursive script.

1753-1754

RA Leuven : Schepengriffie Wolvertem 9141, ongepagineerde bundel.

Hierin vinden we een processtuk terug tegen Guillaume Mertens die ervan wordt beticht meerdere bomen onrechtmatig te hebben verkregen. Wat was er gebeurd ? In november 1753 was er in 's Heeren Camme te Imde een openbare verkoop gebeurd van acht loten heesterbomen, eigendom van prins de la Tour. Drie loten hiervan, gelegen op het Klein Zeybroeckbos en in het Varkensputtenbos, had Guillaume gekocht samen met nog een paar andere boeren. Het totaal omvatte 329 heesters voor een som van 752 gulden en 9 stuivers. Datzelfde jaar 1753 had Mertens ook nog een opgaande eik gekocht bij Jan van den Broeck, gezworen boswachter van prins de la Tour. Jan was echter in januari 1754 erg ziek (en overleed op 30 01) toen Mertens bij diens vrouw kwam met het gezegde dat deze boom nog niet gehamerd en geschalmd was en of ze hem eventueel de hamer niet kon geven om zelf het schalmen te doen, wat de vrouw volgens haar zeggen ook zou gedaan hebben. Toen de

¹ GL : Geschiedenis van de Landbouw door P. Lindemans ; SG : Schepengriffie Vlaams Brabant ; NB : Notariaat Vlaams Brabant.

² Ze trouwden anno 1745 in de kerk van Wolvertem. Elisabeth, geboren en overleden te Wolvertem, was de dochter van Jan Lamberts en Magdalena Robberechts, kleine pachters met anno 1734 2-1-22 landerijen. Guilliellmus, geboren en overleden te Wolvertem, was de zoon van Jan Mertens en Cornelia Verheyen, pachters met anno 1734 12-3-44 landerijen. Een andere dochter van Jan Lamberts-Robberechts, nl. Maria Anna ° 1724, trouwt in 1759 met Nicolaas Peeters van de Grotenboshoeve. Een andere zoon van Jan Mertens en Cornelia Verheyen, nl. Petrus trouwt met Petronella Buyst en na haar dood met Catharina Robberechts en pacht het Hondsgat te Westrode.

³ Op de kaart van Mottaer uit 1715 (ARA : kaarten en plannen 1171) terug te vinden op kaart F nummers 43 en 44, toen gepacht door Maria Lamberts, ws. een zuster van hogervermelde Jan Lamberts.

⁴ Schepengriffie Wolvertem 7844 : logementen Westrode. De periode 1745-1748 overheersten hier de Fransen. Waarschijnlijk woonden bij hen nog hun verwanten Peeter Lamberts met zijn zuster dewelke voor één dag vier mannen en vier paarden dienden te logeren.

⁵ Schepengriffie Wolvertem 9052, ongepagineerd.

opvolger van Jan, Cornelius van Buggenhout in mei 1754 de verkochte bomen ging controleren vond hij in de koop van Mertens 14 bomen meer geschalmd in het eerste bos en 43 bomen meer geschalmd in het tweede bos zodat hij concludeerde dat Mertens hier met de schalmhamer enkele bomen had ingepikt. Temeer omdat hij in het bos Mertens had ontmoet die hem vroeg waarom hij dat teveel aan geschalmden bomen niet kapte. Van Buggenhout wou dit echter niet doen en Mertens was kwaad weggelopen en was het feit van de teveel geschalmden bomen aan de drossaard gaan melden. Op het dorp ging echter het gerucht dat Mertens onrechtmatig de bomen had proberen tot hem te krijgen, waarop dan een aanklacht volgde. Er worden getuigen opgeroepen en er worden hem zestig vragen gesteld waarop hij antwoordt ; tenslotte werd hij vrijgesproken van vervolging.

11 & 12 01 1755

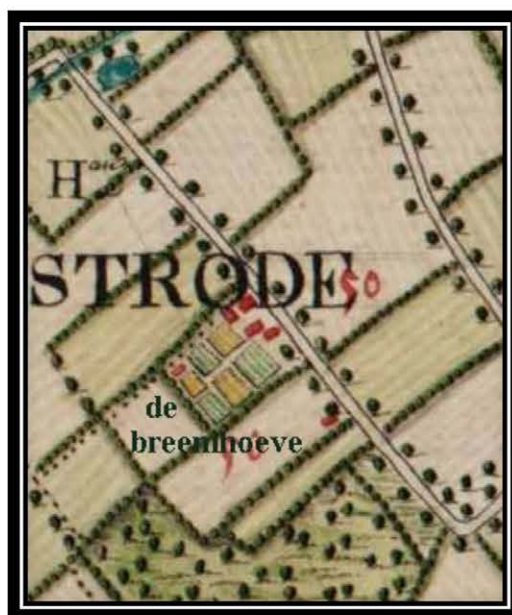
RA Anderlecht : Fiskaal Officie : microfilm 1386, 32.

Guillielm Mertens, brouwer & pachter wordt te Westrode vermeld met zijn vrouw, vier kinderen, twee knechten en een meid. In de settinghe over de xxe penningen van het jaar 1759 vinden we hem ingeschreven te Westrode en getaxeed worden voor 14 g 7 ½ voor 6 b 47 r.⁶

1777

Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden door graaf de Ferraris : deel Vilvoorde 75 K (2)

Op de plaats waar later het pachthof annex brouwerij wordt geciteerd zien we enkele gebouwen weergegeven. Dit betreft zeer waarschijnlijk reeds de Breemhoeve. Alhoewel Guillielmus in 1777 reeds overleden was vinden we in de bedeboeken voor de xxe penning hem nog steeds ingeschreven met 10 b 24 r laberland. Het is maar in 1785 dat er verandering in de optekening komt en dat nu de weduwe Guilliemus Mertens wordt genoteerd. Doorheen de tijd hadden ze steeds vier koeien op stal staan.⁷

16 01 1781

Schepengriffie van Wolvertem 7767 p. 528 en p. 530 e.v. & Schepengriffie Wolvertem 7859 akte 59.

Hendrik Mertens (1750-1808), tiendepachter en nog jongman, geboren te Wolvertem, verkrijgt van zijn moeder, de weduwe Guilliemus Mertens genaamd Elisabeth Lamberts en ook vanwege zijn broer en zijn drie zusters tegen 2500 gulden ½ bunder hofstede genaamd den Breem ... *mette huysinge, schuere, stallinge ende brouwerije daer op staende metten brouwketel, brouwkuyp, schietkuyp, backen, tonnen, akers, stellingen ende alle brouwgerief ... waerop hy*⁸ *stante thoro*⁹ *met syne huysvrouwe heeft getimmert ofte geboudt den huysse, schuere, stallinge ende brouwerije daer op alsnu staende ...*

De overname van de huisraad, paarden, koeien en andere beesten, de mobilaire effecten, granen, zaden en de vruchten staande op het veld waren niet in deze overeenkomst begrepen want de weduwe zou deze nog eerstdaags openbaar laten verkopen ; Henricus Huybrechts, metser en Jan de Smedt, timmerman hadden deze goederen dezelfde dag nog op 2500 gulden geschat ; vanaf 01 08 1781 zouden de bepalingen van de afstand gedaan door zijn moeder in voege treden en diende hij haar 2500 gulden courant geld te betalen. Zoals hierboven vermeld betaalde de weduwe hierop nog steeds de 9 gulden erfpacht per jaar en voortaan zal Hendrik deze plicht op zich nemen.¹⁰

⁶ Schepengriffie Wolvertem 7853.

⁷ Schepengriffie Wolvertem 9047, partim Westrode : ongepagineerd. Hun bezit kennen we uit schepengriffie Wolvertem 9905 p. 224.

⁸ Hiermee wordt vader Guilliemus bedoeld.

⁹ Tijdens het huwelijk.

¹⁰ RA Leuven : notariaat Van Gansen 8 akte 19 : cassatie van de 2500 gulden (nu 4535 francs) op 16 november 1803 (24 Brumaire XII).

Het was in het vooruitzicht van zijn aanstaande huwelijk te Wolvertem op 20 11 1781 met Anna Catharina van Humbeek dat hij deze overname had gedaan. Hij bekwam met haar verschillende kinderen waaronder Frans Mertens, ° Wolvertem 1785, die we later als pachter van de Grotenbos hoeve zullen terugvinden en Joannes Josephus Mertens, ° Wolvertem 1805, die het ouderlijk bedrijf zal voortzetten.

Nochtans in de *Settinghe* voor de xx^e penningen ¹¹ vinden we nog altijd de weduwe Guilielmus Mertens vermeld met 8 b 3 dw 74 r waarvoor ze 4-9-2 dient af te dragen ; haar zoon Hendrik daarentegen wordt ingeschreven voor slechts 30 r.

Samen met zijn buurman pachter Peeter van Hove was Henricus Mertens gedurende de jaren 1775 tot 1801 tiendepachter van de abdij van Dielegem voor de 19^e wijk te Wolvertem. Deze omvatte 21 b 41 r. en ze dienden hiervoor elk jaar 775 gulden af te dragen ofwel 50 sister tarwe, 50 sister haver en 50 sister koren ... *welcke granen wel schoongemaect ons moeten geleverd worden.* ¹²

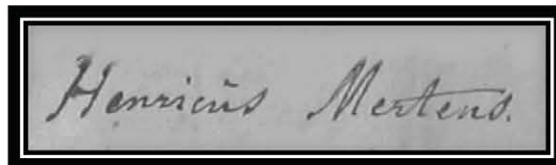
1790 - 1794

Schepengriffie Wolvertem 9078, ongepagineerd
Stadsarchief Brussel : Pergameni, lias 535B.

Het eerste stuk uit de schepengriffie handelt over de wagenvrachten die de pachters van Wolvertem dienden te doen voor de ... *Belgiesche krijghs Luyden ofte voor hunnen dienst* ... op bevel van de regeerders der baronnie en heerlijkheden van Wolvertem in navolging van de orders vervat in de beschrijfbrieven van de heer Claret, hoofdmeier van het kwartier van Merchtem : we lezen hierin ... **Henricus Mertens** pachter ¹³ tot wolverthem op 6 augusti ende op 11 9ber 1790 resp. eenen waegen bespannen met drij peerden naer naemen voor iedere reyse gedient hebbende vijf daegen comt a rate van vijf guldens en thien stuyvers par dag de somme van 55-0 ...

Het tweede behandelt de telling van het jaar III terug te vinden in het stadsarchief. Op 11 10 1794 kwam notaris Caroly samen met de burgemeester, een schepen en de griffier van Wolvertem bij brouwer-herbergier Hendrik Mertens op zijn erf om een proces-verbaal op te maken van de nog aanwezige vruchten en de veestapel. Op de vraag hoeveel personen hij onder zijn dak telde, antwoordt Hendrik tien ; hij zegt ook 13 b 20 r land te bewerken en een veestapel te hebben bestaande uit 5 koeien, 1 vaars, 2 kalveren, 2 varkens, 3 paarden, 1 veulen. Verder heeft hij twee wagens en twee karren. De vruchten die hij liggen heeft zijn : 30 sister (30) tarwe, 65 s (55) koren, 15 s (70) gerst, 36 s (6) boekwei, 30 s (60) haver, 700 pond (3000) hooi, 6500 (6500) bussels stro en geen vlas maar wel 72 pond vlas nodig te hebben. ¹⁴

Onze pachters werden werkelijk uitgeknepen want enkele weken hiervoor, op 16 september, had hij te Brussel in de Franse magazijnen ook reeds 6 sister koren ingeleverd. En voor de *settinghe* van de 20^e penning anno 1794 wordt hij aangeslagen voor 13-1-45 labeurland. ¹⁵

¹¹ Schepengriffie Wolvertem 9047, partim Westrode, ongepagineerd. Een zettingboek geeft de lijst weer van de (Wolvertemse) belastingsplichtigen in het jaar en is te vergelijken met een lijst van personen die de onroerende voorheffing betalen die we hedendaags voorgeschoteld krijgen. Vanaf het midden van de 17^e eeuw werd er in onze gewesten een proportionele belasting ingevoerd. Anno 1672 werd voor het eerst een belasting van de xx^e penning geheven (5 %) op alle inkomsten. Het Wolvertemse cohier dat de belastbare oppervlakten vaststelde werd een eerste maal samengesteld in het jaar In een agrarische economie was de grond een heffing bij uitstek. In 1782 was driekwart van de overheidsinkomsten afkomstig van grondbelastingen. In tegenstelling tot andere belastingen kende de xx^e penning vrijwel geen belastingsvrijdom. In regel was de waarde van de gebouwen begrepen in de waarde van de grond. De oppervlakte werd aangegeven in bunder, dagwanden en roeden en de bedragen werden uitgedrukt in gulden, stuivers en oorden.

¹² RA Anderlecht : kerkarchief 6971.

¹³ RA Anderlecht : kerkarchief 6975 p. 184, s.p. : pachter van het klooster van Dielegem o.a. in 1781 en 1787.

¹⁴ SA Brussel : Pergameni, lias 535B. tussen haakjes de hoeveelheden die hij nodig heeft om zijn gezin en de dieren tot de volgende oogst te onderhouden en om zijn landerijen te bezaaien.

¹⁵ Schepengriffie Wolvertem 9054, partim Westrode, ongepagineerd. In 1793 werd hij nogmaals opgeëist om op 08 april, 25 april, 27 mei, 29 juni en 07 november met zijn wagen bespannen met vier paarden voor de troepen van de keizer-koning naar Bergen, Valenciennes, Tubize, Ath ... te rijden. Hij diende hiervoor drie tot zes dagen te verletten en wordt op deze reizen in konvooi vergezeld door nog een achttal pachters uit Wolvertem : SG Wolvertem 9142, ongepagineerde bundel. Van de abdij van Grimbergen pachtte hij verder nog 6 b geroid bosland voor 121 gulden per jaar : AAG : klasse III, 105 p. 219.

Telling jaar IV (1796)

Bibliotheek Rijksarchief : Tableau de population de la commune de Wolverthem, canton Grimbergen.

Henry Mertens (n° 590) en Anna Catherine van Humbeeck (n° 591) worden hierin vermeld onder Westrode als *fermiers* met een meid (Marie Anne van Camp) en drie knechten (Guillaume Wijns, Josse Verheyden en Egide Scheers).¹⁶

Volgens een verkoopbulletin gedateerd 23 Nivose an VIII (13 01 1800) huurde hij onder andere 6 b land¹⁷ van de gewezen abdij van Grimbergen met een geschreven contract tot het jaar XII der Franse republiek. De huurpacht bedroeg 222 francs en de percelen waren gelegen aan de Boonplaats in de Groten Bos van Grimbergen. Voor 2105 francs werd Sieur J.B. Beauvais - dewelke in de omgeving nog veel ander zwart goed verwierf - hier eigenaar van. Ook van het klooster van Dielegem was Henry pachter van 2 b 1 dw 65 r aan 110 francs en dit contract liep eveneens tot het jaar XII. Het was weer J.B. Beauvais die de goederen verwierf, nu voor 883 francs.¹⁸

In datzelfde jaar 1796 vinden we in het manuaal van het klooster van Dielegem dat in juni 1796 H. Mertens nog een openstaande rekening had van 105-0 maar dat anderzijds ze hem eveneens in juni 50-0 betaalden voor de levering van drie kalveren.¹⁹

01 10 1803 (08 Vendémiaire XII)

RA Anderlecht : notariaat Pierre Thomas 30266 akte 6

RA Leuven : Registratie & Domeinen 10357 p. 40

Louis Henrion, een rentenier uit Parijs verhuurt op 08 Vendémiaire voor zes of negen jaar aan **Henry Mertens** 10 ha 19 a 60 ca gelegen op de Grooten Bosch te Westrode. Dit was vroeger bezit geweest van de abdij van Grimbergen maar werd onder de Franse periode genationaliseerd en verkocht. Het waren zeven verschillende kavels met als toponiemen Bloomplas (Boonplaats), Diligem Bosch en Beek.

In 1816 huurt zijn weduwe bij monde van haar zoon André Mertens van prins de la Tour uit Imde met een bail van zes jaar 1 ha 22 are 91 ca land te Westrode voor de jaarlijkse som van 57,14 fr.²⁰ Borg hiervoor stond Pierre Lacost.

Omstreeks 1820

RA Anderlecht : kadaster van Brabant 1105, bulletin 287.

In een bulletin der eigendommen dd. 15 03 1824 opgemaakt voor het kadaster van het koninkrijk der Nederlanden vinden we de weduwe Hendrik Mertens, *woonende te Weisroede op het pagthof De Breem* ingeschreven voor sekte B percelen 394 tot 396, omvattende het pachthof en de percelen 402, 416 tot 419 gelegen op de Krammen Hulst. Ze tekent het bulletin met de naam Mertens.

¹⁶ Hij wordt nog vermeld op 22 Frimaire jaar VII (12 12 1798) als *Henri Mertens tot Weersrode in de Breem.*; hij sterft te Wolverthem op 08 06 1808 en volgens de overlijdingsakte is hij nog steeds brouwer. De aangifte wordt gedaan door zijn broer Frans, schepen en pachter op de Grotenboshoeve te Westrode.

¹⁷ RA Leuven : notariaat Vlaams Brabant 16091/1 akte 36 van notaris Van Gansen uit Vilvoorde dd. 20 08 1795 waaruit we leren dat E.H. Guillielmus Waersegers, provisor van de abdij, hem deze zes bunder land bestaande uit drie afzonderlijke stukken, alle gelegen aan de huidige Boondreef, verhuurde voor negen jaar aan 121 gulden.

¹⁸ RA Anderlecht : affiches de vente : register 83 affiche 217-31 en register 84 affiche 218-13.

¹⁹ RA Anderlecht : kerkarchief 6974, s.p.

²⁰ RA Leuven : notariaat Ph.Ch. Van den Daele-Grimbergen op microfilm 2062386 dd. 27 12 1816.

1821

Archief van het Kadaster van Vlaams Brabant, J. Stevensstraat 7 te Brussel.

1830 - 1835

Bibliotheek Albertina – Brussel : Kadastrale Atlas uitgegeven door baron d' Huart : commune de Wolverthem.

Onder het toponiem de Breem worden de percelen B 394 (jardin 8-80), 395 (maison 8-90) en 396 (pré 37-00 en 37-10) ingeschreven met als eigenaar **J. Mertens**²¹ en de Armendis van Wolverthem.

25 07 1836

RA Leuven : Notariaat Vlaams Brabant 36226 akte 123, 124 en 125 : notaris Crick uit Londerzeel.

Akte 123 : is de akte van kaveling der goederen : de kinderen van **wijlen Hendrik Mertens**²² en wijlen Anna Catharina Van Humbeek,²³ in hun leven brouwers-landbouwers, komen voor de notaris om uit onverdeeldheid te treden van de massa der te verkavelen goederen. Hieronder valt :

1. ... een pachthof met schuere, stallingen gedeelig in steen en gedeelig in leem en brouwerij met aen en afhangsels zijnde van ouds genoemd de breem, hebbende tuyn, hof en boomgaard, groot 91 are 80 ca, sectie B 394/396 ... geschat op 8000 franken.
2. een weide te Tisselt, groot 55 are, sectie C 176

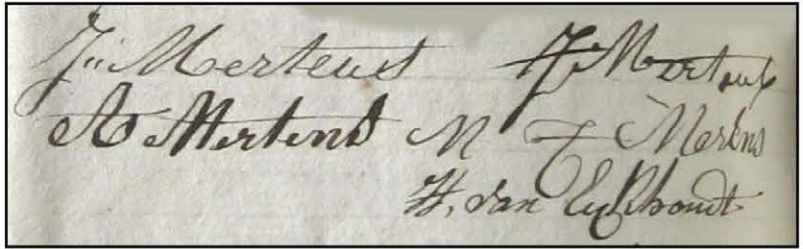
²¹ Officieel *Jan Jozef* Mertens, zoon van Henricus en Anna Catharina Van Humbeek, welke laatste werd geboren te Imde in 1762 van Matteus Van Humbeek en Maria De Boeck, molenaars te Imde en overleed te Wolverthem op 23 09 1835. Ze bekwam acht kinderen met Henricus. Jozef Mertens wordt reeds in 1833 vernoemd als brouwer van de brouwerij de Breem : vredegerecht Wolverthem 37 akte 97.

²² Overleden te Wolverthem 08 06 1808. Omdat er toen nog minderjarige kinderen waren werd op 30 05 1809 op het vredegerecht te Wolverthem een familieraad gehouden. We leren hieruit dat zoon Pierre François Mertens toen thuis op de Breemhoeve een herberg openhield en dat zijn moeder nog steeds pachteres werd genoemd.

²³ Frans, ° 1785 en wonend op de Grotenbos te Westrode ; Andreas, ° 1788 en wonend op den Bergbos te Londerzeel, Maria Theresia, ° 1797, wonend te Humbeek en Josephus, ° 1783, landbouwer-brouwer te Westrode. Vermits Andreas gehuwd met Maria Elisabeth Moens geen kinderen had ging hun nalatenschap voor de helft over op Frans, Maria Theresia en Josephus : testament en openbare verkoop Moens voor notaris J.A. Wambacq uit Humbeek (38145 akte 143 dd. 21 04 1854 en 05 10 1854).

3. land te Westrode op den *Crommen Aelst*, groot 1 ha 9 are 56 ca, sekte B 419.
4. land te Westrode genaamd *de Zeven Dagwand*, groot 2 ha 28 are 30 ca, sekte B 416
5. land te Westrode genaamd *het Valkenblok*, groot 85 are 40 ca, sekte B 402
6. een som geld van 8000 franken gegeven aan Maria Theresia toen ze trouwde als voorschot op haar erfenis

Totaal wordt de massa geschat op 32.000 franken waar ieder voor 8000 frank recht op heeft. Er wordt nogmaals aangehaald dat wijlen Hendrik Mertens het hof had afgekocht van zijn moeder dd. 16 01 1781 en dat de schuld van 4535, 14 fr die er nog op stond was afbetaald geworden op 16 11 1803 (24 Brumaire XII) bij akte voor notaris J. Van Gansen uit Vilvoorde. De kavelanten gaan akkoord om de Breem aan **Josephus Mertens** (1805-1857) te laten vallen. De andere kavels worden dan verder verdeeld onder zijn broers en zuster.

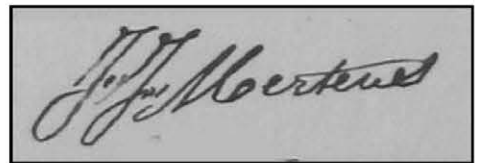
Akte 124 : akte van kaveling der schulden : hieruit leren we dat op het pachthof nog een jaarlijkse redevantie van 16,33 fr. stond ten voordele van de Armendis van Wolvertem en die kon worden terugbetaald met een eenmalige storting van 408,25 fr. ; Josephus zou die betalen samen met de lopende huisschulden ten bedrage van 725,60 fr.

Akte 125 : akte van schuldbekentenis : hierin verklaart Josephus Mertens van zijn broers en zuster de som van 9561, 65 frank te hebben ontvangen aan 3 % intrest ; ze zou ten vroegste vanaf 30 11 1840 terugbetaalbaar of terugeisbaar zijn.

18 04 1857

Notariaat Vlaams Brabant 38148, akte 81 : notaris Wambacq – Humbeek

De notaris verklaart van 8 uur tot 19 uur op het pachthof genaamd de Breem geweest te zijn alwaar bierbrouwer Joannes Josephus Mertens ²⁴ op 24 02 1857 was komen te sterven. Hij is er op vraag van zijn weduwe genaamd **Isabelle Clara Boon** (1818-1898) om er ... *eenen getrouwen staet en inventaris* ... van het sterfhuis te maken. Er waren drie kinderen Mertens, te weten Jan Antoon, Jan Baptist en Joanna Francisca. Door de boedelbeschrijving die hierop volgt krijgen we een beeld hoe het pachthof was ingedeeld en op welke velden de vruchten stonden.

Men had de keuken (waarin de duurste stukken een staanklok, de kachel en twee geweren waren), de melkkelder, de slaapkamer van de pachters, een kamer voor de dienstmeid, een kamer naast de keuken, een kamer achter de voorgaande, de zolder (met 2000 kg haver, tarwe, koren, aardappelen, roggemeel, klaverzaad, drie hespen en twee stukken spek), de bierkelder (met 59 lege tonnen en 3 en een halve ton bier), de koestal (met 8 melkkoeien, 4 runderen en 3 kalveren), de voederij, het varkenskot (met 2 varkens), het ovenkot, de paardestal (met 4 merries van resp. 2, 6, 11 en 19 jaar oud), het karhuis (met 3 karren, 1 bierkar, 1 grote en 1 kleine wagen), de schuur en de brouwerij.

Op de *Grootenbosch* hadden ze 95 are ledig liggende ; 82 are kruid ; 1 ha 10 are tarwe ; 88 are vlas ; 1 ha 73 are koren ; 1 ha 10 are klaver ; 1 ha 10 are tarwe en nog eens 1 ha 10 are tarwe – op *Dielegembosch* : 63 a koren ; 63 a tarwe en 56 a klaver – op *den Afloop* : 47 a tarwe – op het *Koben de Bockx* : 1 ha 10 a tarwe – op *de Zeven Dagwand* : 1 ha 25 a aardappelen en 94 a ledig liggend – op 't *Mathyskens* : 78 a tarwe – op *den Vuylhof* : 63 a tarwe – op *den Bought* : 1 ha 25 a sloren – aan den

²⁴ Beiden lieten op 10 03 1847 een testament opmaken bij notaris Portaels uit Vilvoorde : NB 32658 akten 29 & 31.

Boomgaard : 39 a koren – in geld : 3100 francs in stukken van 5 francs, 2 dubbele franken en twee stukken van 5 centimes en tot slot nog de juwelen wat een totaal van 14.791 frank uitmaakte.

Ongeveer een jaar later, op 18 05 1858 laten Isabella Clara Boon, weduwe met drie kinderen en haar toekomstige tweede man **Jan Jozef Van Eeckhout** (1835-1867) een huwelijkscontract opmaken.²⁵ De voornaamste bepaling hierin is dat indien de bruidegom de bruid overleeft hij het gebruik van het pachthof krijgt, 1/4^e deel van haar eigen roerende en onroerende goederen en de tocht van de helft van de gemeenschap ; indien zijn stiefkinderen hem echter dit gebruik van het pachthof weigeren dan zal de bruidegom de volle eigendom der gemeenschap bekomen en het grootste deel van de roerende en onroerende goederen van de bruid. Anderzijds brengt de bruidegom een waarde in van 8900 frank waarvan 4500 fr in baar geld en 4400 frank die hij gebruikte om op 29 03 1858 drie percelen land gelegen te Westrode te kopen.

1865

Koninklijke Bibliotheek Albertina – Brussel : Kaart van P.C. Popp

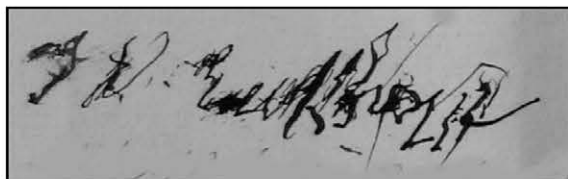
Op deze kaart wordt onder sectie B 394/396 genoteerd : *Ferme de Breem*. Hierboven een detail uit een stafkaart van omtrent 1890.

23 06 1867

Notariaat Vlaams Brabant 36260 akte 131 : notaris Bruzetto uit Londerzeel.

Die dag liet de tweede man van Isabella Boon nog zijn testament opmaken. Hij legateert hierin zijn vrouw om in tocht en in eigendom te verkrijgen hetgeen de wet toelaat.

De akte werd opgemaakt “ *in de slaapkamer licht scheppende met twee vensters op de open plaats en een venster straetwaerts* “ ; aan zijn handtekening te zien was pachter Van Eeckhout toen stervende en nog dezelfde dag overleed hij “ *ten pachthove de Breem* “.

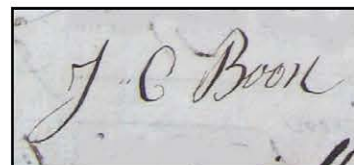

14 08 1868

Notariaat Vlaams Brabant 36261 akte 155 : notaris Bruzetto – Londerzeel.

Na de dood van haar tweede man laat **weduwe Boon** opnieuw een inventaris opmaken van alle roerende en onroerende goederen. Eerst wordt aangehaald dat er op 18 05 1858 een huwelijkscontract was verleden voor notaris J.A. Wambacq uit Humbeek. En dan wordt er gestart met de inventaris waarvan we de verkorte vorm weergeven. We kennen zodoende terug alle kamers, gebouwen, plaatsen en gronden van het hof.

De keuken²⁶, de melkkelder, de voorkelder, de slaapkamer der sters, de kamer van de meiden, een kamer neven de keuken, de grote kamer²⁷, de zolder²⁸, de paardestal²⁹, het wagenhuis³⁰, de koestal³¹, de runderstal³², het varkenskot³³, de schuur³⁴, de bierkelder³⁵, de brouwerij³⁶, het voorhof³⁷, de penningen³⁸, op het Weiken

²⁵ RA Leuven : notariaat J.A. Wambacq uit Humbeek 8 akte 79. Jan Jozef was de zoon van pachter Hendrik Van Eeckhout en Maria Theresia Mertens uit Humbeek.

²⁶ Waarin als duurste elementen een staande klok geschat op 25 fr en een keukenfornuis geschat op 9.5 fr.

²⁷ Met een pluimen bed en beddegoed als duurste stuk aan 85 fr.

²⁸ Waar nog 30 kilo hop lag geschat aan 24 frank.

²⁹ Met een bruine merrie aan 350 frank, een zwarte merrie aan 400 frank en nog een versleten paard aan 85 fr.

³⁰ Met 2 wagens aan 500 frank, een bierkar aan 150 fr. en een andere kar aan 80 fr.

³¹ Met 6 koeien, 1 rund en een stierken aan 1677 fr.

³² Met 3 runderen en 3 knappers aan 407 fr.

³³ Met 2 varkens aan 120 fr.

³⁴ Met een deel gerst voor 180 fr, al de tarwe voor 1170 fr en al de rogge voor 1680 fr.

³⁵ Met al het bier geschat op 178 frank.

³⁶ Met zeven grote ledige stukken aan 270 fr, 25 lege tonnen voor 200 fr en 7 half tonnen voor 35 fr.

³⁷ Waar 1 haan, 10 hennen en 9 kuikens liepen ter waarde van 21 frank.

³⁸ Slechts een stuk van 20 frank en twee stukken van 5 frank.

en de Kromme Dreef 2 ha heel slechte haver voor 220 fr., op de Groten Bos boekweit en 1 ha aardappelen voor 675 fr., op Dielegembos het koren, op het Koben de Bockx 1 ha 10 are aan sloorbraam, op het Vuylhof 63 are koren, op den Boecht 1 ha 25 are tarwe, op het Weiken 1 ha 10 are tarwe, op den Boomgaard 39 are gerst, op de Langenweg 41 are koren, op den Mespelaar 1 ha masteluin en in den hophof 340 hopkuilen. Verder onthouden we dat de lijkdienst 116 frank had gekost en de doodskest 20 frank. De inbreng door de overledene van 8000 frank toen hij trouwde was gebruikt tot het verwerven van de percelen B 367, 368 en 376, groot 2 ha 11 are 3 ca aan 6967 frank.

Een huwelijkscontract werd verleden voor notaris Bruzetto uit Londerzeel op 18 08 1868 met haar derde man en geuur, **Jan Constant Huysmans** (1843-1884), zoon van rentenier Jan Frans en Maria Theresia Lauwers. Doordat ze ook hem overleefde, diende ze opnieuw een openbare verkoop te laten doorgaan van de onroerende goederen die ze samen met hem had verworven.³⁹

07 10 1889

Kantoor der Grondpanden te Brussel : 4^e Hypotheekkantoor : boekdeel 6170 nummer 36
RA Leuven : notaris Victor Van der Stegen de Putte - Humbeek 31 akten 107, 112 en 116

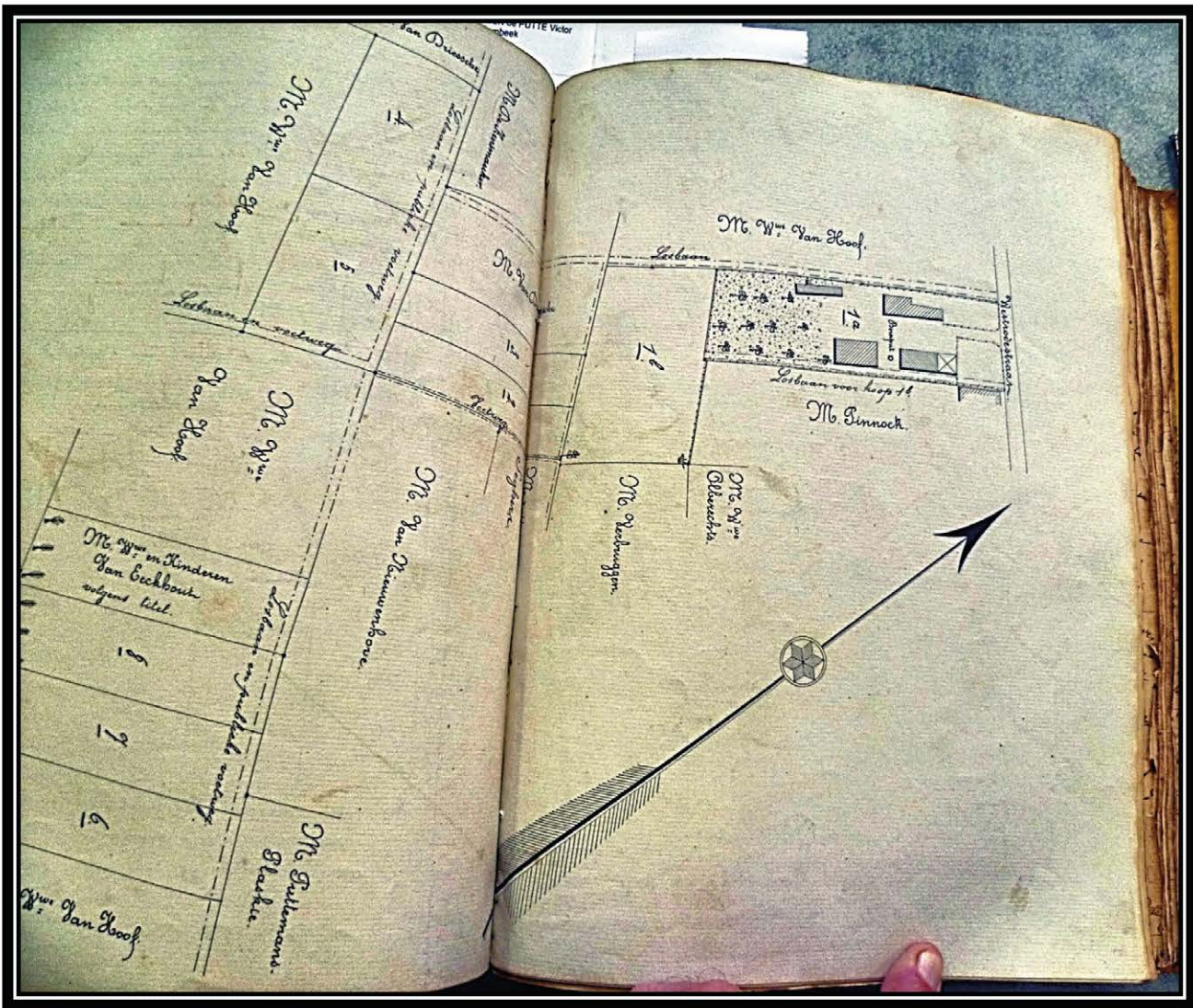
Notaris Victor vander Stegen de Putte uit Humbeek⁴⁰ zal de openbare verkoop doen in drie zittingen, te weten op 15 07, 22 07 en 05 08 1889 om de boerderij met haar gronden te verkopen. Het pachthof werd opnieuw opgemeten en men komt ditmaal tot een kleinere oppervlakte van 90 are 70 ca. Aanvankelijk legt men het hof in twee loten maar vermits hiervoor geen kopers kwamen opdagen werden deze loten op de derde zitting terug bij mekaar gevoegd. Het goed wordt omschreven als zijnde een pachthof met keuken, washuis, twee kamers, een kelder, een kelderkamer, de zolder, de koestal, de paardenstal, de varkenskoten, een schuur, de nast, het wagenhuis en een hof met boomgaard en bouwland eraan. We leren verder uit de akte dat ten tijde van de gemeenschap Huysmans-Boon de schuur herbouwd was geworden en dat de gemeenschap Van Eeckhout-Boon door koop in bezit was gekomen van de percelen land B 368 (62-70), 367 (45-00) en 376 (1-24-30).⁴¹ Het was slechts op de derde zitting dat er voldoende kopers waren en dat het goed verkocht kon worden. De pacht en haar kinderen werden hierin vertegenwoordigd door Florimond Van Cappellen, sekretaris van de gemeente Humbeek. Er werden 8 loten ingelegd en het pachthof werd voor 5410 franken verkocht aan Florimond van Cappellen die handelde voor en namens de weduwe Judocus Leemans genaamd Anna Catharina Theys⁴² uit Sint Joost ten Noode ; de andere loten werden verkocht aan boeren uit de buurt en brachten samen 6220 franken op.

³⁹ Het betrof 1 ha 25 a land op de Muizenbos te Ramsdonk en te Wolvertem 33 are land en weide geeerfd in 1871 ; perceel B 165 met huis en grond gekocht in 1874, perceel A 7 en A 10 en 11 samen 12 are aan de grote baan van Nieuwenrode naar Ramsdonk (Paddegatstraat) verkregen door Boon uit hoofde van haar huwelijkskontraat : RA Leuven : notaris Van der Stegen 30 akten 115 en 123 dd. 21 en 28 06 1888.

⁴⁰ De akten uit Humbeek (15 07 1889 ; 05 08 1889 en 01 09 1889) zaten in depot bij notaris Verelst te Grimbergen, Beiaardlaan 40 ; de akten uit de Brusselse periode (1893-1907) van notaris vander Stegen de Putte zijn in depot bij notaris Louis-Philippe Marcelis te Brussel.

⁴¹ Notariaat Vlaams Brabant : notaris Bruzetto – Londerzeel dd. 29 03 1858.

⁴² Op 21 02 1892 koopt ze ook nog het Hof genaamd de Bieshoecht te Wolvertem.

21 07 1890

Notariaat Vlaams Brabant 41363 akte 133 : notaris D. Kips – Grimbergen.

De kinderen van de pachteres Isabella Clara Boon⁴³ willen uit onverdeeldheid treden. Uit deze akte leren we dat de pachteres drie keer was getrouwd. Een eerste keer in 1846 te Wolvertem met Jan Jozef Mertens (1805-1857) ; een tweede keer in 1858 met Jan Jozef Van Eeckhout (1835-1867) en een derde keer in 1868 met Jan Constant Huysmans (1843-1884). Uit het eerste huwelijk behield ze drie kinderen en uit het tweede huwelijk twee. Met haar derde man bekwam ze geen kinderen.

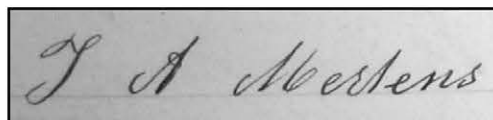
Haar eerste man, Jan Jozef Mertens, kortweg Jef genoemd,⁴⁴ was eigenaar van de pachthoeve en brouwerij met de aanhorigheden genaamd de Breem, groot 91 are 80 ca (zie notaris Bruzetto uit Londerzeel : akte dd. 23 06 1867 en 14 08 1868).

⁴³ Isabella Clara Boon (° Erps-Kwerps 1818 en + Wolvertem 1898) dochter van Jan Jozef Boon, 24 jaar, pachter te Erps en Maria Theresia Salens, trouwt te Wolvertem in 1846 met Jan Jozef Mertens uit Westrode.

⁴⁴ Deze had drie kinderen, in de akte Kips uit 1890 worden vermeld : Jan Baptist Mertens, pachter te Nieuwenrode, Jan Constant Mertens, pachter te Westrode en Joanna Francisca Mertens (x Frans Cools), maalter te Londerzeel. Nochtans wordt deze akte ondertekent door ene Jan Antoon Mertens. De akte Wambacq uit 1857 hogervermeld spreekt over drie kinderen waaronder ene Jan Antoon Mertens en dit is dus een correcte vermelding want hun broer Jan Constant (1851-1851) was overleden. De notaris vergiste zich dus in de akte uit 1890 waarschijnlijk doordat er ook nog een Jan Constant Huysmans in het spel was ! (° Wolvertem 1843, zoon van Jan Frans Huysmans en Maria Theresia Lauwers dewelke nog op het Hof van Silverans te Westrode hadden geboerd). Opzoeking in het bevolkingsregister uit 1867/1880 gaven ons Jan Baptist ° 1849, Jan Antoon ° 1853

Tijdens haar tweede huwelijk werden er aan het pachthof verschillende veranderingen gedaan, te weten het herplaatsen van het wagenhuis, het verhogen van de schouw van de brouwerij, het verhogen van sommige muren, het herstellen van de ast en het opbouwen van de muren van het asthuis die tevoren nog in leem waren, het afbreken van de oude schuur en het bouwen van een nieuwe.

Alhoewel het pachthof annex brouwerij nu was verkocht, is **Jan Antoon Mertens** (1853-1916)⁴⁵ hier verder blijven boeren. Hij wordt vermeld als schatbewaarder van de kerkfabriek van Westrode. Hij trouwde in 1889 met Ludovica De Maeyer uit Kapelle op den Bos (1857-1906)⁴⁶ en na haar dood met Maria Josepha Verbruggen die hem overleefde. Na de dood van hun vader bleven er vier ongetrouwde kinderen op de Breemhoeve wonen.

Isabelle Octavie Mertens⁴⁷ (1890-1950) trouwde er met **Jan Frans Schellemans** alias Wannes (1890-1976) en **Petrus Mertens**⁴⁸ (1891-1962) trok een boogscheut verder naar een andere boerderij aan de Steenweg op Londerzeel en trouwde er Maria Van Dooren (1895-1969).

De familie Schellemans bleef tot 08 12 1938 op de Breemhoeve waar hun kinderen werden geboren en daarna betrokken ze een eigen nieuwe hoeve rechtover de Breemhoeve ; deze werd van 1938 tot 1954 verhuurd aan Jean Van Campenhout (1895-1979) getrouwd omtrent 1935 met Martha Van den Eede (1904-1977). Het pachthof was ondertussen eigendom (1954-1963) geworden van Antoine Wijns alias Tonen Erwt,⁴⁹ handelaar afkomstig uit

Westrode met belangen in de Mechelse Tuinbouwveiling (MTV) en een Antwerpse Natie. Hij herbouwde de oude pachthoeve tot het huidige huis⁵⁰ maar het gezin Wijns aarde na enige tijd niet meer te Westrode, ging naar Brussel wonen en verkocht omtrent 1963 de hoeve opnieuw aan een lid van de familie Mertens, namelijk aan **Joanna Octavie Mertens** (1928-....)⁵¹ getrouwd te Wolvertem in 1959 met Alfons Lemmens (1932-....) uit Breendonk, broer van de pachtes van de Bieshoecht te Wolvertem. Fons brak de nog enkele resten oude gebouwen af en bouwde een nieuwe hangar. Ondanks hun hoge leeftijd boerden deze laatsten anno 2010 nog altijd verder. Hun enige zoon Daniël zet de boerenstiel echter niet meer verder.

Marc Gillisjans

en Joanna Francisca ° 1856. Het bevolkingsregister van 1881-1890 vermeld dan weer Constantin maar zonder enige datum achter zijn naam (maar wel dat hij Louisa De Mayer, ° 1857 uit Kapelle op den Bos huwde : dit is verkeerd want het moet de hogervermelde Jan Antoon Mertens, ° 1853 zijn.

⁴⁵ Geboren te Westrode op 29 09 1853 en er overleden op 01 03 1916.

⁴⁶ Dochter van Guillaume en Elisabeth Van den Brande, geboren te Kapelle op den Bos op 10 10 1857 en er gehuwd op 28 11 1889. Getuige was onder andere haar halfbroer Hendrik Alfons Van Eeckhoudt. Hun huwelijkscontract lieten ze op 19 11 verlijden door notaris VanderStegen de Putte uit Humbeek.

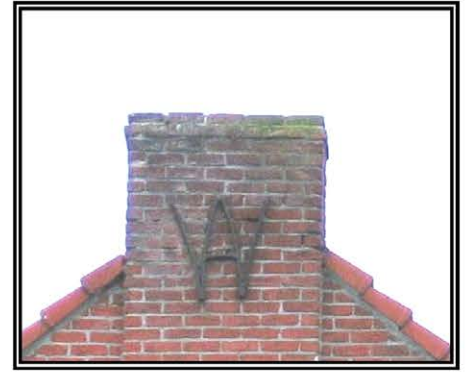
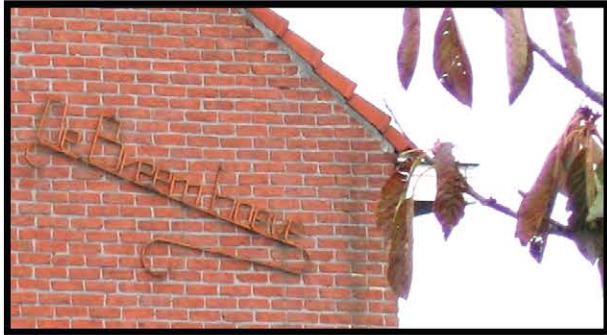
⁴⁷ Zie foto.

⁴⁸ Zie foto.

⁴⁹ Hij kreeg die bijnaam omdat hij in zijn vrije uren erwten ophaalde voor een voedingsbedrijf.

⁵⁰ Op de schouw zien we nog als ankers de vervlochten letters A en W. Zie foto.

⁵¹ Een dochter van Petrus Mertens (1891-1962) en Maria Van Dooren.

Heb je ook een hart voor erfgoed?

Vind je ook dat de zaken van gisteren niet mogen verloren gaan?

Dat ze tenminste bewaard en doorgegeven moeten worden?

Dat het nuttig en interessant is ze veilig te stellen, bekijken, bestuderen en iets bij te leren?

Wil je ook iets lezen of bekijken dat je je van vroeger herinnert of dat al vele generaties geleden hier voorviel?

Wel, dat is nu nét waar we ons met Berla voor inzetten...

In deze gemeente zijn wij de vereniging die dit alles in goede banen probeert te leiden.

Onze VZW heeft sinds 1983 een belangrijk archief en een behoorlijke bibliotheek opgebouwd over het wie, wat en hoe in Meise, Oppem en Wolvertem.

En we leren nog constant bij.

Regelmatig komen er nieuwe zaken boven water waar wij nog van opkijken.

Niet in het minst ook door de giften van inwoners die hun oude documenten en stukken over deze gemeente liever veilig bewaard weten dan ze naar het containerpark te zien vertrekken...

Interesse?

Altijd welkom om iets op te zoeken of een handje te komen toesteken.

Maar je kan ons ook al steunen door gewoon eerst lid te worden van onze kring. Je ontvangt dan info via onze nieuwsbrief, uitnodigingen voor onze praatcafés (iedere maand met een andere spreker), kortingen op onze activiteiten en uitstappen, toegang tot ons archief, enz...

Hoe?

Schrijf € 20 over naar rekeningnummer BE80-7380-4197-7477 voor het lidmaatschap 2015.

Of beter nog: wees een steunend lid vanaf € 40 en dan kom je in onze erelijst in december 2015.

In de melding graag jouw email-adres (of jouw postadres), dan zorgen we dat je ook op de verzendlijst van info en uitnodigingen staat.

Mogen we op jouw steun rekenen? Ons contacteren kan door:

ofwel een briefje naar BERLA VZW - Brusselsesteenweg 44 bus 1 - 1860 Meise

(of geef het af aan iemand van de bibliotheek, die bezorgen het ons dan wel)

ofwel een mailtje naar erfgoedberla@live.com

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1000 emailadressen.

Bijkomend worden er tot 300 papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement in Oppem waren er ongeveer 2.000 bezoekers!

Als kers op de taart kan bij sponsoring vanaf € 100 de opmaak gratis door onze graficus gedaan worden, wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

Voor de kleinere kaders moet je zelf een in te scannen lay-out of een elektronische versie te bezorgen.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Tuïmachines
DUBOIS

onderhoud & herstelling
verkoop & verhuur
0477 58 52 33

Stwg op Aalst 71, 1745 OPWIJK
open: dinsdag tot vrijdag van 13u tot 18u
zaterdag van 10u tot 12u

VanOssel

Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)
Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

KEUKENS
CUISINES
ilwa

Galerij Artemis

Heidestraat 12 - 1861 Wolvertem

Verkoop en aankoop van antiek & kunst.
Groot aanbod van regionale, nationale en
internationale schilderijen.

O.a Edwin Ganz (Meise) en Karel De Bauw (Asse)

Voor afspraak: 0478 69 55 30

*speciaalzaak sinds 1912
voor alcoholische dranken,
rookwaren en geurlampen*

HUIS WILLEMS

Sint-Amandstraat 9
1853 Strombeek-Bever
tel. 02.267.78.90

Den beiaard
TAVERNE - RESTAURANT

keuken open van 12u tot 22u - woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

 Banden ROELANTS
ceva tyre network

E-mail: info@bandenroelants.be
www.bandenroelants.be

Merchtemsesteenweg 62
1861 Wolvertem (Meise)
Tel: +32 (0)2 269 11 99
Fax: +32 (0)2 269 62 11

POORT[®]
CENTER

Klassieke en moderne sierpoorten
Industriële poorten en afsluitingen
Tuinafsluitingen
Geautomatiseerde poorten
Parlofonie en videofonie
Toegangscontrole en camerabewaking

Gratis offerte
02 270 49 62

www.poortcenter.be

Wil je deelnemen aan één van onze werkgroepen? Wil je zelf een werkgroep oprichten rond een bepaald thema? Laat het ons weten door het formulier in te vullen op: <http://goo.gl/VrNPCy>

facebook

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

Interesse?

Je kan het formuliertje met je kandidatuur met de post sturen
of deponeren in de brievenbus Brusselsesteenweg 44 bus 1 aan de BIB te 1860 Meise.

Naam: _____ GSMnr: _____

Straat: _____ Nr: _____ Te: _____

Email: _____ @ _____

Losse medewerker? ☐	Vaste medewerker? ☐	Sponsoring? ☐	Website maken? ☐
Facebook maken? ☐	Foto's nemen? ☐	Archiveren? ☐	Brochure maken? ☐
Foto's scannen? ☐	Weblog maken? ☐	Organiseren? ☐	Teksten schrijven? ☐
Deelnemen vergaderingen? ☐	Documenten inscannen? ☐	Gewoon meehelpen? ☐	Rondleiding geven? ☐

Hieronder vind je misschien werkgroepen waar je bij wil aansluiten?

Algemene werkgroepen

- Archivering: Historisch archief
- Archivering: Inzamelen en digitaliseren
- Archivering: Kunstschaten
- Archivering: Verenigingsleven
- Marketing en vormgeving
- Tijdschrift en nieuwsbrief
- Praatcafé
- Organisatie evenementen
- Familiekunde
- Archeologie
- Toponiemen
- Monumentenzorg
- VZW Rechtspersoon
- ICT
- Contact met andere gemeentes
- Subsidiëring
- Fondsenwerving

Werkgroepen rond specifieke onderwerpen

- Familie Bulthé (Vliegtuigbouwers)
- Vrije radio's
- IJskelders
- Zelf een werkgroep voorstellen

Omschrijving _____

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Werkgroepen rond de verschillende leefgemeenschappen

☐ Amelgem	☐ Nerom
☐ Eversem	☐ Oppem
☐ Hasselt	☐ Rossem
☐ Imde	☐ Sint-Brixius-Rode
☐ Limbos	☐ Slozen
☐ Meise	☐ Westrode
☐ Meuzegem	☐ Wolvertem

Weet nog niet maar word graag op de hoogte gehouden via email Per post

Openingsuren

Maandag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Dinsdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Woensdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Donderdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30 en 16:30-18:00
Vrijdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Op Afspraak	

Kantoor

Naam Kantoor	KBC Bank Wolvertem
Gemeente	1861 Wolvertem
Adres	Stationstraat 2A
Tel	02 272 45 10
Fax	02 272 45 11
Email	wolvertem@kbc.be

Sparen & beleggen**Verzekeren****Lenen****Betalen****Uw voertuig**

- > Autoverzekering
- > Motorverzekering
- > Brommerverzekering

Uw woning

- > Brandverzekering
- > Start2Rent - verzekeringspakket voor huurders
- > Schuldsaldoverzekering

Gezin en gezondheid

- > Familiale verzekering
- > Hospitalisatieverzekering
- > Ongevallenverzekering

Sleutelmomenten

Sommige gebeurtenissen in uw leven maken alles anders.
Zorg dat u goed voorbereid bent.

18 jaar
Verder studeren**Afstuderen**
Eerste inkomen**Een zaak starten****Trouwen**
Samenwonen**Wonen**

Uitgebreide informatie over betalen, lenen, sparen, verzekeren en fiscaliteit.

Kindje erbij**Uit elkaar****Met pensioen****Uw Pensioen als ondernemer****Overlijden**

Slimme oplossingen, aangepast aan uw situatie.

